

Védőnők Érdekszövetsége

Oltóanyagok szállítása
és tárolása

OLTÓANYAGOK SZÁLLÍTÁSA ÉS TÁROLÁSA

ELŐSZÓ

A védőoltásokkal kapcsolatban sokszor kerül szóba a tájékoztatás, a jogszabályi kötelezettségek, a típusok témaköre, azonban nem mehetünk el szó nélkül a tárolásra és szállításra vonatkozó információk mellett sem.

A védőoltások tárolása és szállítása kritikus fontosságú a vakcinák hatékonyságának és biztonságának megőrzése érdekében. Ezt a folyamatot **hűtőláncnak** nevezzük.

A 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet alapján minden vakcinát tároló intézmény/egészségügyi szolgáltató (oltóorvos, védőnő) köteles a hűtőláncot biztosítani, a szállítási és a tárolási hőmérséklet monitorozásáról gondoskodni.

HÜTŐLÁNC FOGALMA

A **hűtőlánc** olyan rendszer, amely biztosítja a vakcinák megfelelő hőmérsékleten történő **tárolását, szállítását és kezelését** a gyártótól egészen a beadás helyéig.

A hűtőlánc megszakadásakor az egészségügyi államigazgatási szerv kivizsgálást végző szakembere minden esetben jegyzőkönyvet vesz fel, melynek elemeit a Védőoltási Módszertani Levél tartalmazza.

Hűtőlánc-megszakadás esetén az érintett oltóanyagokat elkülönítve, továbbra is hűtve szükséges tárolni, további felhasználásuk az NNGYK Járványügyi és Infekciókontroll Főosztály által kiállított szakvélemény alapján történik.

HŐMÉRSÉKLETI KÖVETELMÉNYEK

A legtöbb vakcinát **+2 °C és +8 °C közötti hőmérsékleten** kell tárolni és szállítani, azonban vannak kivételek:

- **Fagyasztva tárolandó vakcinák** (pl. bizonyos mRNS-alapú COVID-19 vakcinák – akár -20 °C vagy -70 °C is lehet).
- **Fagyérzékeny vakcinák** (pl. DTP, Hepatitis B), amelyeket **nem szabad megfagyasztani**, mert az tönkre teheti őket.

TÁROLÁSI KÖVETELMÉNYEK

Hűtőszekrények: Oltóanyagokat csak **kifejezetten erre a célra kijelölt hűtőszekrényekben** szabad tárolni (nem háztartási hűtőben étellel együtt).

Hőmérséklet-ellenőrzés: Naponta legalább kétszer **hőmérsékletmérést** kell végezni és dokumentálni.

Elrendezés: A vakcinákat ne tárolják a hűtőajtóban, ne érintkezzenek a hűtő falával, legyen megfelelő levegőáramlás.

SZÁLLÍTÁSI SZABÁLYOK

Oltóanyag szállítására hőszigetelt szállító konténerek és hűtő csomagok használata kötelező. Szállítás közben is biztosítani kell a +2 °C és +8 °C közötti hőmérsékletet.

Adagolás előtt a szállítást követően mindig ellenőrizni kell a vakcina épségét és a hőmérsékleti viszonyokat.

A védőnő munkaköri leírása nem tartalmazza az oltóanyag szállítást. A hűtőlánc ellenőrzését a kormányhivatalok szakemberei jogosultak elvégezni, így a védőnő is kizárólag irányukba köteles ezzel elszámolni.

18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről 16.§ (1) b.: **A járási hivatal gondoskodik a védőoltáshoz szükséges oltóanyagokról és azok megfelelő szétosztásáról.**

HŐMÉRSÉKLET MONITOROZÁSA

A **hőmérséklet monitorozásához minimum–maximum hőmérők**, adatloggerek vagy digitális hőmérsékletfigyelők használatosak. Ezek segítenek észlelni, ha a vakcina valaha is kilépett a megengedett hőmérséklet-tartományból.

Ha hőmérsékleti eltérés történik, azt jelenteni kell, és a vakcinák további sorsa csak szakmai döntés alapján határozható meg.

HIBÁS TÁROLÁS KÖVETKEZMÉNYEI

A nem megfelelően tárolt vakcina **veszíthet a hatásosságából, sőt hatástalanná válhat.** Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy a hűtőlánc megszakadása minden esetben a vakcina hatásának csökkenését okozza. Az oltóanyag további hűtve tárolása mellett annak felhasználhatóságáról az NNGYK szakvéleményt állít ki.

A használhatatlanná vált vakcinát **meg kell semmisíteni** a vonatkozó szabályok szerint.

KAPCSOLÓDÓ SZABÁLYOZÁS ÉS FORRÁSOK

- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről
- Az NNGYK módszertani levele a 2025. évi védőoltásokról
- A WHO és az ECDC (Európai Betegségmegelőzési Központ) is ad irányelveket.

Budapest, 2025.10.29.